

Nr 12.

Av herr **Olsson, Oscar, m. fl.**, om rätt för lektorn vid högre latinläroverket å Norrmalm i Stockholm A. O. Gallander att för erhållande av ålderstillägg tillgodoräkna sig viss tjänstgöring vid tekniska elementarskolan i Örebro.

Genom den av 1905 års riksdag beslutade löneregleringen för ordinarie lärare vid de tekniska elementarskolorna blevo lektorerna vid nämnda läroanstalter med avseende å sina löneförmåner likställda med lektorerna vid de allmänna läroverken. Ifrågavarande likställighet blev också fastställd vid de av 1918 års riksdag beslutade nya löneregleringarna för lärarpersonalen vid de tekniska och allmänna läroverken.

Efter att alltsedan början av läsåret 1902—1903 hava bestritt ordinarie lektorsbefattning i matematik och fysik vid förutvarande tekniska elementarskolan, numera tekniska gymnasiet, i Örebro, frånträdde filosofie licentiaten Arvid Otto Gallander med utgången av juli månad 1921 nämnda befattning för att i enlighet med av Kungl. Maj:t meddelad utnämning tillträda ordinarie lektorsbefattning i samma läroämnen vid högre latinläroverket å Norrmalm i Stockholm. Alltifrån det 1918 års ovanberörda nya lönereglering trädde i kraft eller från och med den 1 januari 1919, åtnjöt Gallander såsom lektor vid tekniska elementarskolan och tekniska gymnasiet i Örebro förutom begynnelseavlönning såsom lektor med 5,800 kronor de båda ålderstillägg till lönen, vart och ett å 500 kronor, som efter 10 års tjänstgöring kunna tillkomma lektor, sålunda tillsammans 6,800 kronor. Sistnämnda ordinarie totalavlönning utbetalades också till Gallander genom redogöraren hos direktionen över Stockholms stads undervisningsverk efter tillträdet av lektorstjänsten vid högre latinläroverket å Norrmalm i Stockholm under de fjorton första månaderna av den tid, Gallander innehaft sistnämnda befattning. Emellertid fann nämnde redogörare från den 1 oktober 1922 sig förhindrad att till Gallander såsom lektor vid allmänt läroverk utbetala mer än den fastställda begynnelseavlönningen, intill dess vederbörligt beslut föreläge, att Gallander jämväl i sistberörda egenskap ägde

åtnjuta de båda ålderstillägg, som tillkommit honom såsom lektor vid meranämnda tekniska läroanstalt.

Enligt huvudförfattningen rörande avlöning till lärarpersonalen vid de allmänna läroverken (svensk författningssamling för år 1918 nr 660) äger lektor vid allmänt läroverk för erhållande av ålderstillägg tillgodoräkna sig föregående tjänstgöring såsom lektor vid teknisk elementarskola och tekniskt gymnasium endast för tiden efter det han i avseende å examina och provår vunnit behörighet till lektorstjänst vid allmänt läroverk.

Gallander, som icke avlagt för sådan behörighet föreskrivet disputationssprov, erhöll på därom gjord ansökan genom Kungl. Maj:ts beslut den 27 maj 1921 behörighet att utan hinder härav söka och innehava vissa lektorsbefattningar vid rikets allmänna läroverk. Sedan senare delen av 1890-talet har Gallander utövat ett omfattande författarskap, till en början av huvudsakligen pedagogisk eller populariserande art samt sedermera jämväl från vetenskaplig synpunkt allt mer och mer betydelsefullt, varför det ock kunnat enligt utlåtande av skolöverstyrelsen den 9 oktober 1922 till fullo likställas med vederbörligen föreskriven avhandling för doktorsgrad.

Genom kungl. kungörelsen den 7 maj 1920 med vissa bestämmelser angående ålderstillägg för civila befattningshavare i statens tjänst (nr 212) förordnades, att för erhållande av ålderstillägg vid en befattning befattningshavaren må tillgodoräknas den tid, han i statens tjänst utfört arbete, som må anses likvärdigt med eller av högre värde än det, han har att å befattningen utföra; dock att, därest nämnda tid icke varit sammanhängande eller befattningshavaren under samma tid för arbetet åtnjutit vederlag, som varit mindre än i allmänhet för detsamma utgående ersättning, på Kungl. Maj:t skall ankomma att, efter särskild prövning i varje fall, avgöra, om och i vilken mån sådan tid må räknas befattningshavare tillgodo.

Gallander, som sökt den av honom numera innehavda lektorsbefattningen vid högre latinläroverket å Norrmalm i förlitande på att han med stöd av nyssnämnda kungörelse den 7 maj 1920 skulle bliva berättigad att å densamma erhålla samma avlöning, de två ålderstilläggen inbegripna, som han uppburit såsom lektor vid meranämnda tekniska läroanstalt i Örebro, underlät emellertid att omedelbart härom göra ansökan i tanke att dylik ansökan i detta fall ej vore behövlig. Fördenskull kom den av förutberörda redogörare honom meddelade underrättelsen om oklarheten beträffande hans avlöningsförmåner såsom en synnerligen oangenäm överraskning. Med anledning härav anhöll då Gallander i en hos Kungl. Maj:t gjord ansökan den 16 september 1922 under åberopande av kungörelsen den 7 maj 1920 samt övergångsbestämmelsen till kungörelsen i samma ämne den 15 juni 1922 nr 373, att han måtte för erhållande av ålderstillägg vid sist-

nämnda befattning få tillgodoräkna sig den tid, han tjänstgjort som ordinarie lektor vid tekniska läroverket i Örebro.

I över nämnda ansökning avgivet underdånigt utlåtande den 9 oktober 1922 erinrade skolöverstyrelsen bland annat därom, att sökanden efter 1905 års lönereglering för rektorer och lektorer vid de tekniska elementarskolorna erhållit samma lön som lektor vid allmänt läroverk och att Gallander, för så vitt han kvarstått i tjänst vid tekniska gymnasiet i Örebro, där hade ägt att uppbära samma avlöning som lektor i högsta lönegraden vid högre allmänt läroverk. Då det icke kunde anses riktigt, att han genom sin övergång till lektorstjänst vid allmänt läroverk skulle komma i en från avlöningssynpunkt sämre ställning än den, han tidigare innehaft, ett förhållande, som vore beaktat vid adjunkts övergång till lektorstjänst, ansåge skolöverstyrelsen sagda omständighet tala för att han finge tillgodoräkna sig sin tidigare verksamhet såsom lektor vid tekniska läroanstalten i Örebro i och för ålderstillägg. Skolöverstyrelsen hemställde i enlighet härmed, att sökanden av den tid, han före tillträdet av sin innehavande lektorsbefattning utfört arbete i statens tjänst, för erhållande av ålderstillägg måtte få tillgodoräkna sig nitton år och två månader eller i varje fall så lång tid (10 år), som erfordrades för sökandens uppflyttning i den lönegrad, Gallander innehade vid sin avgång från det tekniska läroverket.

Genom beslut den 24 november 1922 fann sig emellertid Kungl. Maj:t kunna bifalla ifrågavarande ansökning allenast med avseende å tiden från och med den 27 maj 1921 till och med den 31 juli 1921.

Detta Kungl. Maj:ts beslut — vilket innebär bifall till ansökningen endast för den korta tiden efter den 27 maj 1921, då Gallander av Kungl. Maj:t erhöll ovannämnda behörighet till vissa lektorsbefattningar vid de allmänna läroverken, till och med den 31 juli samma år — föranleddes sannolikt därav, att Kungl. Maj:t med hänsyn därtill att ovannämnda bestämmelse i avlöningsförfattningen av år 1918 för de allmänna läroverken antagits av riksdagen ansåg sig förhindrad att bifalla ansökningen för längre tid än som skett.

Att en statens befattningshavare vid övergång från en ordinarie befattning till en annan efter alldeles likartade grunder avlönad, med den förra likvärdig befattning kommer i åtnjutande av lägre avlöning, än han senast haft å den förra befattningen, strider helt mot eljest i allmänhet rådande praxis inom statsförvaltningen. Så skulle emellertid nu efter Kungl. Maj:ts ovannämnda beslut bliva fallet. Härtill kommer, att lektor Gallander, som är född den 20 juni 1866 och enligt nu gällande pensionsbestämmelser är skyldig att avgå vid fyllda 65 års ålder, dessförinnan icke skulle ånyo komma i åtnjutande av slutlön såsom lektor och på grund

därav icke kunna bliva berättigad till högsta pension såsom lektor, vilken pension skulle hava tillkommit honom, därest han kvarstått såsom lektor vid tekniska gymnasiet i Örebro.

Sedan merberörda kungörelse den 7 maj 1920 med vissa bestämmelser angående ålderstillägg för civila befattningshavare i statens tjänst kommit att tillämpas jämväl på lärarna vid de allmänna läroverken och andra statens därmed jämställda läroanstalter, hava de av riksdagen i samband med löneregleringarna för lärarna fastställda särskilda bestämmelserna rörande ålderstillägg faktiskt blivit i vissa hänseenden modifierade och ändrade. Så till exempel har genom ifrågavarande tillämpning tillfälle beretts för ordinarie lärare vid ovanberörda läroanstalter att under vissa förutsättningar för erhållande av ålderstillägg tillgodoräkna sig före tillträdet av den ordinarie tjänsten fullgjord tjänstgöring såsom extra eller vikarie- rande lärare samt för adjunkt, som utnämnts till lektor, att för erhållande av ålderstillägg såsom lektor likaledes under vissa förutsättningar tillgodoräkna sig föregående tjänstgöring såsom adjunkt. Under sådana omständigheter synes det, då förhållandet i berörda hänseende mellan de båda ovan nämna författningarna anses oklart, men det i varje fall icke torde hava varit riksdagens mening, att vid desammas tillämpning en sådan inkonsekvens som den, vilken ägt rum beträffande lektor Gallander, skulle inträda, icke vara annat än rätt och billigt, att en avvikelse i förevarande fall medges från den ovan nämnda av riksdagen år 1918 antagna ålderstilläggsbestämmelsen rörande lektors vid allmänt läroverk tillgodoräknande av föregående tjänstgöring vid teknisk elementarskola och tekniskt gymnasium. På grund härav hava vi velat bringa denna fråga om lektor Gallanders avlöning under riksdagens prövning.

Detta anse vi oss böra göra så mycket hellre, som det i detta fall gäller en statens befattningshavare, som på ett sällsamt sätt dokumenterat sig såsom en framstående lärare och institutionsföreståndare vid den tekniska läroanstalt, för vars utveckling han enligt vederbörande rektors i bilagda årsredogörelse (sid. 46—47) avgivna vittnesbörd utfört ett av ospard möda och varmt intresse buret arbete.

Av överstyrelsens ovanberörda utlåtande framgår, att lektor Gallanders tjänstgöring såsom lektor vid tekniska elementarskolan och tekniska gymnasiet i Örebro legat på ett i viss grad högre plan än den undervisning, som bestrides av en lektor vid högre allmänt läroverk, och att densamma sålunda varit fullt likvärdig med den verksamhet, som åligger honom i hans nuvarande lektorstjänst.

Med stöd av vad sålunda anförts få vi vördsamt hemställa,

att riksdagen måtte medgiva, att lektorn vid högre latinläroverket å Norrmalm i Stockholm Arvid Otto Gallander må, utan hinder av de i kungl. kungörelsen den 22 juli 1918 angående löne- och pensionsreglering för lärarepersonalen vid de allmänna läroverken givna bestämmelser i fråga om ålderstillägg, för erhållande av ålderstillägg vid nämnda lektorsbefattning från och med tillträdet den 1 augusti 1921 räknat tillgodoräkna sig den tid, han dessförinnan alltsedan början av läsåret 1902—1903 tjänstgjort såsom ordinarie lektor vid tekniska elementarskolan, numera tekniska gymnasiet i Örebro.

Stockholm den 17 januari 1923.

Oscar Olsson.

Axel Vindahl.

G. H. von Koch.

Ad. Lindgren.

Bilagor.

Årsredogörelse för tekniska gymnasiet i Örebro för läsåret 1921—1922 (sid. 46—47) överlämnad till vederbörande utskott.

Intyg angående lektor A. O. Gallanders avlöning såsom lektor vid tekniska elementarskolan och tekniska gymnasiet i Örebro.

Avskrift.

Härmed intygas, att förutvarande lektorn vid tekniska elementarskolan och tekniska gymnasiet i Örebro, numera lektorn vid högre latinläroverket å Norrmalm i Stockholm filosofie licentiaten *Arvid Otto Gallander* alltsedan 1918 års nya lönerreglering för lärarepersonalen vid de tekniska läroverken trädde i kraft eller från och med den 1 januari 1919 och intill den 31 juli 1921, då han tillträdde sin nuvarande befattning i Stockholm, i egenskap av ordinarie lektor vid tekniska läroverket i Örebro åtnjutit avlöning med 5,800 kronor jämte två ålderstillägg, vardera å 500 kronor, eller tillhoppa 6,800 kronor årligen.

Örebro den 8 januari 1923.

Wilhelm Abenius.

Rektor vid tekniska gymnasiet i Örebro.
